

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 19. októbra 2017*

„Odvolanie – Mimozmluvná zodpovednosť Únie – Verejné obstarávanie služieb – Operačná technická pomoc na vytvorenie a riadenie sieťovej štruktúry na účely zavedenia európskeho partnerstva pre inovácie ‚Produktivita a trvalý rozvoj poľnohospodárstva‘ – Zamietnutie ponuky uchádzača – Ponuka s neobvykle nízkou cenou – Kontradiktórne konanie“

Vo veci C-198/16 P,

ktorej predmetom je odvolanie podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, podané 8. apríla 2016,

Agriconsulting Europe SA, so sídlom v Bruseli (Belgicko), v zastúpení: R. Sciaudone, avvocato,

odvolateľka,

ďalší účastník konania:

Európska komisia, v zastúpení: L. Di Paolo a F. Moro, splnomocnené zástupkyne, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory J. L. da Cruz Vilaça (spravodajca), sudcovia E. Levits, A. Borg Barthet, M. Berger a F. Biltgen,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: taliančina.

Rozsudok

- 1 Agriconsulting Europe SA (ďalej len „Agriconsulting“) svojím odvolaním navrhuje zrušenie rozsudku Všeobecného súdu Európskej únie z 28. januára 2016, Agriconsulting Europe/Komisia (T-570/13, ďalej len „napadnutý rozsudok“, EU:T:2016:40), ktorým tento súd zamietol jej žalobu na zviazanie Európskej únie na zaplatenie náhrady škody za ujmu, ktorú údajne utrpela v dôsledku nezrovnalostí, ktorých sa údajne dopustila Európska komisia v rámci verejného obstarávania „Vytvorenie sieťovej štruktúry na účely zavedenia európskeho partnerstva pre inovácie ‚Produktivita a trvalý rozvoj poľnohospodárstva‘“ (AGRI-2012-PEI-01).

Právny rámec

- 2 Článok 139 nariadenia Komisie (ES, Euratom) č. 2342/2002 z 23. decembra 2002, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na vykonávanie nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 357, 2002, s. 1; Mim. vyd. 01/004, s. 145), zmeneného nariadením Komisie (ES, Euratom) č. 478/2007 z 23. apríla 2007 (Ú. v. EÚ L 111, 2007, s. 13) (ďalej len „nariadenie č. 2342/2002“), nazvaný „Ponuky s neobvykle nízkou cenou“ vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Ak sa cenové ponuky pre danú zmluvu javia neobvykle nízke, verejný obstarávateľ si ešte pred zamietnutím takýchto súťažných návrhov na základe uvedeného dôvodu písomne vyžiada podrobné údaje o základných prvkoch súťažného návrhu, ktoré považuje za dôležité a tieto základné prvky si preverí po vypočítaní zúčastnených strán, berúc do úvahy vysvetlenia, ktoré boli poskytnuté. Tieto podrobné údaje sa môžu týkať najmä dodržiavania ustanovení spojených s ochranou zamestnanosti a pracovnými podmienkami, ktoré platia v mieste, kde sa má stavebná práca, služba alebo dodanie tovaru vykonať.

...“

- 3 Článok 146 nariadenia č. 2342/2002 nazvaný „Výbor na vyhodnocovanie súťažných návrhov a žiadostí o účasť v súťaži“ vo svojom odseku 4 stanovuje:

„Výbor na vyhodnocovanie súťažných návrhov si v prípade neobvykle nízkych cenových ponúk uvedených v článku 139 tohto nariadenia vyžiada všetky príslušné informácie týkajúce sa zostavenia súťažného návrhu.“

Okolnosti predchádzajúce sporu:

- 4 Skutkové okolnosti veci sú uvedené v bodoch 1 až 22 napadnutého rozsudku takto:

„1. Európska komisia vyhlásila oznámením o vyhlásení verejného obstarávania uverejneným v dodatku *Úradného vestníka Európskej únie* zo 7. augusta 2012 (Ú. v. EÚ 2012/S 61-150-249926) verejné obstarávanie pod číslom AGRI-2012-PEI-01 týkajúce sa vytvorenia sieťovej štruktúry na účely zavedenia európskeho partnerstva pre inovácie ‚Produktivita a trvalý rozvoj poľnohospodárstva‘ (ďalej len ‚verejné obstarávanie‘).

2. Podľa bodu 1 súťažných podkladov verejného obstarávania (ďalej len ‚súťažné podklady‘) mal úspešný uchádzač za úlohu podieľať sa na vytvorení a správe partnerskej siete, ktorá sa bude skladať a bude prístupná účastníkom zaoberajúcim sa inováciami a inovatívnymi postupmi v oblasti poľnohospodárstva, ako sú poľnohospodári, vedci, konzultanti, podniky, nevládne organizácie, spotrebiteľia a subjekty verejného sektora. Úspešný uchádzač má byť zodpovedný za vytvorenie a zabezpečenie fungovania sieťovej štruktúry skladajúcej sa na jednej strane zo

zamestnancov pridelených úspešným uchádzačom na plnenie úloh uvedených v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania a na druhej strane z fyzického miesta, kde budú títo zamestnanci pracovať a poskytovať svoje služby (ďalej len 'infobod').

3. Úlohy úspešného uchádzača boli uvedené v bode 2 súťažných podkladov. Boli rozdelené do deviatich hlavných úloh, a to, po prvé riadenie zamestnancov určených na plnenie úloh a správa infobodu, po druhé animácia partnerskej siete, po tretie vytváranie siete a rozvoj komunikačných nástrojov, po štvrté aktualizácia a údržba kompletnej databázy, po piate správa zoznamu externých expertov, po šieste uskutočnenie koordinačnej činnosti a výmeny informácií, po siedme určovanie výskumných potrieb subjektov pôsobiacich priamo na mieste, po ôsme rozvoj ročného pracovného programu a, po deviate archivácia, inventarizácia a uchovávanie dokumentov a informácií. V súťažných podkladoch bol uvedený minimálny počet zamestnancov potrebný na splnenie hlavných úloh, pričom na tento účel bolo stanovené, že spomedzi týchto zamestnancov určených na plnenie úloh musí byť aspoň desať zamestnancov zamestnaných 'na plný pracovný úväzok', pričom aspoň šesť z nich musí byť v trvalom pracovnom pomere.
4. Okrem toho súťažné podklady stanovovali 27 vedľajších úloh, ku ktorých uskutočneniu malo dôjsť na základe každoročnej žiadosti Komisie, v rozsahu minimálne troch a maximálne desiatich vedľajších úloh ročne, pričom v prvom roku mali byť požadované minimálne vedľajšie úlohy č. 24, č. 26 a č. 27. Vedľajšie úlohy zahŕňali organizáciu think tankov, to znamená skupín expertov, ktorí budú študovať otázky týkajúce sa osobitne európskeho inovačného plánu a diskutovať o nich (vedľajšie úlohy č. 1 až 6), organizáciu vedľajších ateliérov (vedľajšie úlohy č. 7 až 9), organizáciu dní 'v teréne' (vedľajšie úlohy č. 10 až 13), organizáciu vedľajších seminárov (vedľajšie úlohy č. 14 až 17), hodnotenie práce operačných skupín (vedľajšie úlohy č. 18 až 20), organizáciu konferencií (vedľajšia úloha č. 21), organizáciu pobytu účastníkov think tankov, ateliérov a seminárov (vedľajšia úloha č. 22), uskutočnenie misií v členských štátoch (vedľajšia úloha č. 23), vytvorenie zoznamu expertov (vedľajšia úloha č. 24), ukončenie činnosti infobodu (vedľajšia úloha č. 25), vytvorenie infobodu (vedľajšia úloha č. 26) a určovanie všetkých relevantných projektov na účely vytvorenia databázy (vedľajšia úloha č. 27).
5. V súlade s ustanoveniami súťažných podkladov mal úspešný uchádzač tiež predvídať dostatočný počet zamestnancov, aby okrem hlavných úloh mohli plniť aj úlohy stanovené v rámci vedľajších úloh č. 24 a č. 27, ktorých uskutočnenie sa predpokladalo v priebehu prvého roku plnenia zmluvy.
6. Podľa bodu 6 súťažných podkladov mala byť zmluva uzatvorená na desať mesiacov s možnosťou predĺženia o maximálne dvanásť mesiacov. Predpokladaný maximálny rozpočet predstavoval 2 500 000 eur ročne na plnenie hlavných a súčasne vedľajších úloh, pričom maximálny ročný rozpočet na plnenie hlavných úloh bol stanovený na 1 400 000 eur a na plnenie vedľajších úloh na 1 500 000 eur.
7. Podľa bodu 7.5 súťažných podkladov sa verejné obstarávanie skladalo, po prvé zo štádia posúdenia ponúk podľa kritérií na vylúčenie, po čom nasledovalo posúdenie ponúk podľa kritérií výberu, po druhé zo štádia posúdenia ponúk podľa kritérií hodnotenia ponúk (kvalitatívne vyhodnotenie a vyhodnotenie ceny) a po tretie zo štádia pridelenia zákazky na základe kritéria ekonomicky najvýhodnejšej ponuky. Kritéria na vylúčenie, kritéria výberu a kritéria hodnotenia ponúk uplatnené Komisiou boli uvedené v bode 9 súťažných podkladov.
8. Komisii bolo predložených päť ponúk vrátane ponuky žalobkyne. Všetci uchádzači prešli prvým štádiom verejného obstarávania, ktoré spočívalo v posúdení ich ponuky podľa kritérií na vylúčenie a kritérií výberu, a postúpili do druhého kola výberu, ktoré spočívalo v posúdení ponúk na základe štyroch nasledujúcich kritérií hodnotenia ponúk:
  - kritérium hodnotenia ponúk č. 1: prístup k spojeniu medzi vedou a praxou,

- kritérium hodnotenia ponúk č. 2: prístup k vykonaniu hlavných a vedľajších úloh,
  - kritérium hodnotenia ponúk č. 3: praktická organizácia úloh,
  - kritérium hodnotenia ponúk č. 4: návrhy týkajúce sa vytvorenia infobodu v Bruseli (Belgicko).
9. V rámci druhej fázy verejného obstarávania získali len dvaja uchádzači, v danom prípade žalobkyňa a Vlaamse Landmaatschappij (ďalej len ‚VLM‘), minimálny počet bodov vyžadovaný súťažnými podkladmi za kritériá hodnotenia ponúk. Títo dvaja uchádzači teda postúpili do fázy posúdenia ich ceny, ktorá bola stanovená na 1 320 112,63 eura v prípade žalobkyne a na 2 316 124,83 eura v prípade VLM.
  10. Zo zápisnice zo schôdze hodnotiaceho výboru z 20. novembra 2012 vyplýva, že žalobkyňa sa umiestni[la] na prvom mieste a keďže hodnotiaci výbor mal pochybnosti v súvislosti s neobvykle nízkou cenou jej ponuky, rozhodol, že požiada žalobkyňu o informácie týkajúce sa ceny vedľajších úloh.
  11. Listom z 22. novembra 2012 Komisia informovala žalobkyňu, že hodnotiaci výbor považuje ceny uvedené za vedľajšie úlohy za neobvykle nízke. Komisia požiadala žalobkyňu o detailné vysvetlenie výpočtu ponúknutých cien za vedľajšie úlohy č. 1 až 21 a č. 25, pričom uviedla, že ak jej vysvetlenia nebudú presvedčivé, ponuka môže byť zamietnutá.
  12. Listom z 29. novembra 2012 žalobkyňa odpovedala na žiadosť Komisie o informácie a poskytla jej všeobecné vysvetlenia a zoznam nákladov, ktoré použila na stanovenie svojich cenových ponúk na vedľajšie úlohy.
  13. Z konečnej zápisnice o vyhodnotení ponuky žalobkyne z 19. decembra 2012 vyplýva, že hodnotiaci výbor preskúmal vysvetlenia poskytnuté žalobkyňou a konštatoval, že existuje najmä krížové použitie prostriedkov medzi hlavnými a vedľajšími úlohami, ktoré nie je v súlade so súťažnými podkladmi. Hodnotiaci výbor teda zmenil počet bodov pridelených ponuke žalobkyne za kritérium hodnotenia ponúk č. 3 a tento počet bodov znížil z pôvodného počtu 11,8 bodov na 7 bodov, pričom najnižšia požadovaná hodnota bola 7,5 bodu z 15 bodov. Hodnotiaci výbor teda ukončil svoje hodnotenie tak, že potvrdil svoje stanovisko týkajúce sa neobvykle nízkej ceny ponuky žalobkyne a konštatoval, že na základe nových informácií predložených žalobkyňou jej ponuka už naďalej nedosahuje minimálnu známku požadovanú súťažnými podkladmi v súvislosti s kritériom hodnotenia ponúk č. 3. Vzhľadom na to výbor odporučil uzavrieť zmluvu s VLM.
  14. Listom z 25. marca 2013 Komisia informovala žalobkyňu, že jej ponuka nebola vybratá, lebo v rámci kritéria hodnotenia ponúk č. 3 nedosiahla požadované minimum a bola považovaná za ponuku s neobvykle nízkou cenou, pokiaľ ide o ceny ponúknuté na vykonanie niektorých vedľajších úloh. V ten istý deň sa Komisia rozhodla prideliť zákazku VLM.
  15. Listom z 26. marca 2013 žalobkyňa požiadala o meno úspešného uchádzača, ako aj o charakteristiky a výhody jeho ponuky. Komisia jej poskytla tieto informácie listom z 27. marca 2013.
  16. Listom z 29. marca 2013 žalobkyňa požiadala Komisiu o ďalšie informácie týkajúce sa posúdenia jej ponuky. Komisia odpovedala listom z 10. apríla 2013.
  17. Listom z 12. apríla 2013 žalobkyňa vytkla verejnemu obstarávateľovi, že neposkytol potrebné vysvetlenia, pokiaľ ide o posúdenie prvého a druhého kritéria, zmenu svojho technického posúdenia po otvorení finančnej ponuky, nesprávne posúdenie zapojenia vedúceho skupiny a jeho zástupcu do vedľajších úloh a nesprávne závery, pokiaľ ide o ponuku VLM.

18. E-mailom zaslaným Komisii v ten istý deň žalobkyňa na základe článku 6 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 z 30. mája 2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie (Ú. v. ES L 145, [2001], s. 43; Mim. vyd. 01/003, s. 331) požiadala Komisiu o sprístupnenie zápisnice hodnotiaceho výboru.
19. Komisia prvým listom z 29. apríla 2013 informovala žalobkyňu, že zápisnica hodnotiaceho výboru jej bude poskytnutá bez zbytočného odkladu. Druhým listom z toho istého dňa Komisia odpovedala na žiadosť žalobkyne o prístup a poskytla jej čiastočnú kópiu zápisnice o hodnotení z 20. novembra 2012, zápisnice o konečnom vyhodnotení jej ponuky z 19. decembra 2012 a zápisnice o celkovom hodnotení zo 6. februára 2013. Naopak Komisia jej odmietla poskytnúť ponuku úspešného uchádzača s odvolaním sa na ochranu obchodných záujmov dotknutého podniku založenú na článku 4 ods. 2 prvej zarážke nariadenia č. 1049/2001.
20. Listom z 13. mája 2013 žalobkyňa podala podľa článku 7 nariadenia č. 1049/2001 opakovanú žiadosť o prístup. E-mailom zo 14. mája 2013 Komisia potvrdila prijatie tejto žiadosti a oznámila, že na ňu odpovie v lehote pätnástich pracovných dní.
21. Ďalším e-mailom z 13. mája 2013 žalobkyňa spochybnila stanovisko Komisie vyjadrené v druhom liste z 29. apríla 2013, ktoré považovala za nedostatočné. Listom z 31. mája 2013 Komisia odpovedala, že žalobkyňa má k dispozícii celú dokumentáciu týkajúcu sa verejného obstarávania, ktorá slúžila ako podklad pre rozhodnutie o pridelení zákazky, pričom odkázala tiež na svoj list z 29. apríla 2013.
22. Pokiaľ ide o opakovanú žiadosť o prístup, Komisia v liste zo 4. júna 2013 žalobkyňi oznámila, že lehota na poskytnutie odpovede bola predĺžená do 26. júna 2013. Dňa 26. júna 2013 Komisia informovala žalobkyňu, že v stanovenej lehote nebola schopná odpovedať na opakovanú žiadosť o prístup. E-mailom z 4. júla 2013 žalobkyňa žiadala o odpoveď na svoju opakovanú žiadosť o prístup, pričom Komisia na tento e-mail odpovedala 9. júla 2013 tým, že podnik informovala, že odpoveď mu bude zaslaná o niekoľko dní. Listom zo 17. júla 2013 Komisia odpovedala na opakovanú žiadosť žalobkyne o prístup, pričom potvrdila svoje predchádzajúce rozhodnutie nesprístupniť niektoré informácie nachádzajúce sa v zápisniciach o hodnotení a nesprístupniť ponuku úspešného uchádzača podľa článku 4 ods. 1 písm. b) a článku 4 ods. 2 prvej zarážky nariadenia č. 1049/2001.“

Konanie pred Všeobecným súdom a napadnutý rozsudok

5. Návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu 25. októbra 2013 Agriconsulting podala žalobu, ktorou sa jednak domáhala, aby bola Komisii uložená povinnosť sprístupniť jej ponuku úspešného uchádzača VLM, a jednak, aby bola Komisii uložená povinnosť zaplatiť jej náhradu škody podľa článkov 268 a 340 ZFEÚ za ujmu, ktorá jej bola údajne spôsobená v dôsledku nezrovnalostí, ktorých sa Komisia údajne dopustila v rámci verejného obstarávania. Všeobecný súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol v plnom rozsahu.

Návrhy účastníkov konania pred Súdnym dvorom

6. Agriconsulting navrhuje, aby Súdny dvor:
  - zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec Všeobecnému súdu, aby vo veci rozhodol na základe usmernení, ktoré poskytne Súdny dvor,
  - zaviazal Komisiu na náhradu trov tohto konania a trov konania na prvom stupni.

- 7 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:
- zamietol odvolanie v celom rozsahu,
  - zaviazal odvolateľa na náhradu trov konania.

O odvolaní

- 8 Na podporu svojho odvolania Agriconsulting uvádza štyri odvolacie dôvody.

O prvom odvolacom dôvode

Argumentácia účastníkov konania

- 9 Vo svojom prvom odvolacom dôvode, ktorý je rozdelený do dvoch častí, Agriconsulting vytyka Všeobecnému súdu, že v bode 46 napadnutého rozsudku rozhodol, že medzi uvádzanými protiprávnosťami, ku ktorým došlo pri hodnotení jej ponuky z hľadiska kritérií hodnotenia ponúk č. 1 a 2 a zložkou ujmy, ktorú uvádza vo svojej žalobe, neexistuje príčinná súvislosť.
- 10 V rámci prvej časti tohto odvolacieho dôvodu Agriconsulting tvrdí, že Všeobecný súd skreslil jej tvrdenia týkajúce sa príčinnej súvislosti. V rozpore s tým, čo tvrdí Všeobecný súd v bodoch 42 a 43 napadnutého rozsudku, Agriconsulting chcela vo svojej žalobe oddeliť otázku zložiek ujmy, ktoré vyplývali zo straty príležitosti a z nákladov vynaložených na účasť na verejnom obstarávaní, od otázky zamietnutia jej ponuky. V tejto súvislosti z bodu 105 žaloby a bodu 3 repliky v prvostupňovom konaní jasne vyplýva, že strata príležitosti a vynaložené náklady odvolateľka považuje za nahraditeľné zložky ujmy nezávisle od otázky istoty získania zákazky.
- 11 V rámci druhej časti svojho prvého odvolacieho dôvodu Agriconsulting uvádza, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bodoch 43 až 45 napadnutého rozsudku rozhodol, že uvádzané protiprávnosti týkajúce sa kritérií hodnotenia ponúk č. 1 a 2 nemohli zakladať nárok na náhradu škody, pretože odmietnutie ponuky odvolateľky vychádzalo z posúdenia hodnotiaceho výboru týkajúceho sa kritéria hodnotenia ponúk č. 3 a neobvykle nízkej ceny tejto ponuky. V dôsledku toho Všeobecný súd obmedzil žalobu o náhradu škody len na hypotézy, v prípade ktorých mali protiprávnosti nepochybný vplyv na pridelenie zákazky, zatiaľ čo podľa judikatúry tohto súdu každá nezrovnalosť pri vedení postupu verejného obstarávania, ktorá môže ovplyvniť šance jedného uchádzača na uzavretie predmetnej zmluvy, zakladá nárok na náhradu škody.
- 12 Komisia sa domnieva, že prvý odvolací dôvod nie je dôvodný.

Posúdenie Súdnym dvorom

- 13 Je potrebné pripomenúť, že Všeobecný súd najskôr v bode 41 napadnutého rozsudku rozhodol, že odvolateľka sa v súvislosti s kritériami hodnotenia ponúk č. 1 a 2 odvolávala na dve zložky ujmy, a to stratu príležitosti a náklady vynaložené na účasť na verejnom obstarávaní. V bode 42 tohto rozsudku potom zhrnul argumentáciu odvolateľky takto: „žalobkyňa tvrdí, že podmienka týkajúca sa príčinnej súvislosti je splnená, lebo jej ponuka bola zaradená na prvé miesto a keby nedošlo k uvedeným porušeniam, bola by s ňou uzavretá zmluva“. Napokon v bodoch 43 až 46 uvedeného rozsudku odpovedal na takto zhrnutú argumentáciu v zásade tak, že uvádzané protiprávnosti nemajú priamu príčinnú súvislosť so zložkami ujmy, na ktoré sa odvolávala odvolateľka.

- 14 V súvislosti s prvou časťou prvého odvolacieho dôvodu týkajúcou sa údajného skreslenia tvrdení spoločnosti Agriconsulting Všeobecným súdom treba v prvom rade uviesť, že Agriconsulting uviedla v bode 102 žaloby v súvislosti s vysvetlením príčinnej súvislosti medzi protiprávnosťami údajne spôsobenými v rámci postupov verejného obstarávania a stratou príležitosti, ktorú utrpela, že uvedená strata príležitosti bola „priamym dôsledkom rozhodnutia hodnotiaceho výboru znížiť známku týkajúcu sa kritéria hodnotenia ponúk č. 3 a považovať ponuku za ponuku s neobvykle nízkou cenou“.
- 15 Okrem toho odvolateľka v bodoch 76 a 79 svojej žaloby uviedla, že uvádzaná strata príležitosti sa konkretizovala tým, že jej ponuka sa umiestnila na prvom mieste a nezákonne bola zbavená príležitosti uzavrieť zmluvu.
- 16 Preto Všeobecný súd neskreslil v bode 42 napadnutého rozsudku tvrdenia odvolateľky týkajúce sa príčinnej súvislosti medzi uvádzanými protiprávnosťami a údajnou stratou príležitosti. Naopak, Všeobecný súd ich prevzal tak, ako vyplývali zo žaloby.
- 17 Tento záver nemôže byť spochybnený bodom 105 žaloby, na ktorý sa Agriconsulting nemôže účinne odvolávať na preukázanie obsahu svojej argumentácie týkajúcej sa údajnej straty príležitosti. Vysvetlenia uvedené v tomto bode sa zjavne netýkajú tejto otázky, pretože odvolateľka v ňom uvádza podmienky na získanie náhrady nákladov na účasť na verejnom obstarávaní stanovené v judikatúre Všeobecného súdu. Uvedený bod sa okrem toho nachádza v časti žaloby nazvanej „Príčinná súvislosť týkajúca sa ujmy spôsobenej nákladmi na účasť na predmetnom verejnom obstarávaní“.
- 18 Odvolateľka sa nemôže odvolávať ani na vysvetlenia uvedené v bode 3 repliky v prvostupňovom konaní. Odvolateľka tu totiž len zopakovala to, čo v bode 105 žaloby uviedla ako judikatúru Všeobecného súdu týkajúcu sa získania náhrady nákladov na účasť na verejnom obstarávaní, a doplnila vetu, že údajné protiprávnosti týkajúce sa kritérií hodnotenia ponúk č. 1 a 2 sú uvedené „na podporu“ nielen tejto ujmy, ale tiež na podporu straty príležitosti, pričom v tejto súvislosti neuviedla žiadne ďalšie vysvetlenia. Uvedený bod 3 teda podáva nanajvýš spresnenie vzhľadom na ujmu uvedenú v súvislosti s týmito protiprávnosťami.
- 19 V druhom rade, pokiaľ ide o tvrdenia spoločnosti Agriconsulting týkajúce sa príčinnej súvislosti medzi jednak údajnými protiprávnosťami a jednak zložkou ujmy spôsobenej nákladmi na účasť na verejnom obstarávaní, treba uviesť, že Všeobecný súd rozhodol o náhrade týchto nákladov najmä v bodoch 112 až 117 napadnutého rozsudku. Odvolateľka však vo svojom odvolaní netvrdí, že údajné skreslenie jej tvrdení Všeobecným súdom v bode 42 napadnutého rozsudku zneplatňuje analýzu, ktorá sa nachádza v uvedených bodoch. Uvádza teda skreslenie, pričom nevysvetľuje dôsledky, ktoré z toho podľa nej vyplývajú. Vzhľadom na to je prvá časť prvého odvolacieho dôvodu neúčinná.
- 20 Z toho vyplýva, že uvedená prvá časť je sčasti zjavne nedôvodná a sčasti neúčinná.
- 21 Pokiaľ ide o druhú časť prvého odvolacieho dôvodu, ako je zhrnutá v bode 11 tohto rozsudku, stačí uviesť, že v bodoch 43 až 45 napadnutého rozsudku Všeobecný súd abstraktným a všeobecným spôsobom rozhodol, že protiprávnosti ovplyvňujúce postup verejného obstarávania, ako sú protiprávnosti uvádzané v prejednávacom prípade spoločnosťou Agriconsulting v súvislosti s kritériami hodnotenia ponúk č. 1 a 2, nikdy nemôžu zakladať právo uchádzača na náhradu škody. V prejednávacom prípade Všeobecný súd len posúdil *in concreto*, či takéto právo na náhradu škody existovalo vzhľadom na tvrdenia predložené odvolateľkou s ohľadom na príčinnú súvislosť, a uskutočnil posúdenie skutkových okolností veci.
- 22 Možno zhrnúť, že táto časť spochybňuje skutkové posúdenie príčinnej súvislosti Všeobecným súdom, čo nepatrí do právomoci Súdneho dvora v rámci odvolania, okrem prípadov skreslenia. Keďže z dôvodov uvedených v bodoch 14 až 19 tohto rozsudku odvolateľka nemôže namietať žiadne skreslenie svojich tvrdení, uvedená časť je neprípustná.

23 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy sa musí prvý odvolací dôvod zamietnuť ako celok.

O druhom odvolacom dôvode

Argumentácia účastníkov konania

- 24 V rámci prvej časti svojho druhého odvolacieho dôvodu Agriconsulting uvádza, že Všeobecný súd v bodoch 56 až 62 napadnutého rozsudku skreslil posúdenie hodnotiaceho výboru a nesplnil svoju povinnosť odôvodnenia.
- 25 Ako vyplýva zo záverečnej hodnotiacej správy, hodnotiaci výbor posúdil spoľahlivosť ponuky odvolateľky len s ohľadom na cenu ponúkanú pre vedľajšie úlohy. Všeobecný súd v bodoch 56 a 57 napadnutého rozsudku síce uznal tieto skutkové okolnosti, následne však dospel k záveru, že výbor zohľadnil túto ponuku ako celok. Odôvodnenie Všeobecného súdu je teda v tejto súvislosti nedostatočné, nekoherentné a nepodložené, pretože sa v rozpore s pravidlom *onus probandi incumbit ei qui dicit* neopiera o nijaký osobitný dôkaz.
- 26 V rámci druhej časti druhého odvolacieho dôvodu Agriconsulting z rovnakých dôvodov ako v predchádzajúcom bode tvrdí, že Všeobecný súd nahradil odôvodnenie hodnotiaceho výboru svojím vlastným odôvodnením a skreslil procesné dokumenty.
- 27 Komisia zastáva hlavne názor, že druhý odvolací dôvod je neprípustný a subsidiárne nedôvodný.

Posúdenie Súdnym dvorom

- 28 Agriconsulting vo svojich dvoch častiach druhého odvolacieho dôvodu, ktoré treba posudzovať spoločne, Všeobecnému súdu vytýka, že skreslil „posúdenie hodnotiaceho výboru“ a „procesné dokumenty“, odôvodnenie hodnotiaceho výboru nahradil svojím vlastným odôvodnením a uviedol nedostatočné, nekoherentné a nepodložené odôvodnenie. Tejto argumentácii treba rozumieť v tom zmysle, že odvolateľka v prvom rade hlavne tvrdí, že Všeobecný súd skreslil list Komisie z 25. marca 2013 a záverečnú hodnotiacu správu a v druhom rade, že nesplnil svoju povinnosť odôvodnenia.
- 29 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Všeobecný súd v bode 55 napadnutého rozsudku zhrnul judikatúru Súdného dvora, podľa ktorej sa neobvykle nízka cena ponuky má posudzovať s ohľadom na základné prvky ponuky a predmetné plnenie (pozri analogicky rozsudok z 18. decembra 2014, Data Medical Service, C-568/13, EU:C:2014:2466, bod 50). Ďalej v bode 56 napadnutého rozsudku Všeobecný súd zhrnul obsah listu Komisie z 25. marca 2013, ktorým táto inštitúcia informovala odvolateľku, že jej ponuka bola zamietnutá, ako aj obsah záverečnej hodnotiacej správy. V bode 57 tohto rozsudku konštatoval, že anomálie viedli hodnotiaci výbor k záveru, že ide o ponuku s neobvykle nízkou cenou, a to konkrétne pokiaľ ide o niektoré vedľajšie úlohy. Všeobecný súd dospel v bodoch 58 až 61 uvedeného rozsudku k záveru, že vzhľadom na ekonomickú a finančnú dôležitosť vedľajších úloh v cene predmetnej zákazky teda mohli uvedené anomálie ovplyvniť koherenciu ponuky spoločnosti Agriconsulting ako celku. V bode 62 toho istého rozsudku rozhodol, že hodnotiaci výbor vykonal svoje preskúmanie neobvykle nízkej ceny ponuky spoločnosti Agriconsulting vo vzťahu k základným prvkom ponuky a predmetnému plneniu s prihliadnutím k relevantným skutočnostiam, pokiaľ ide o uvedené plnenie.
- 30 Vzhľadom na to, pokiaľ ide v prvom rade o údajné skreslenie dôkazov Všeobecným súdom, treba pripomenúť, že skreslenie musí zjavne vyplývať z dokumentov v spise bez toho, aby bolo potrebné vykonať nové posúdenie skutkového stavu a dôkazov (rozsudky z 20. novembra 2014,

Intra-Press/Golden Balls, C-581/13 P a C-582/13 P, neverejnený, EU:C:2014:2387, bod 39 a citovaná judikatúra, ako aj z 26. októbra 2016, Westermann Lernspielverlage/EUIPO, C-482/15 P, EU:C:2016:805, bod 36 a citovaná judikatúra).

- 31 Agriconsulting sa však v prejednávacom prípade pod zámenkou skreslenia dôkazov v skutočnosti domáha nového posúdenia skutkového stavu, ktoré však nepatrí do právomoci Súdneho dvora v štádiu odvolacieho konania (pozri analogicky rozsudky z 2. septembra 2010, Calvin Klein Trademark Trust/ÚHVT, C-254/09 P, EU:C:2010:488, bod 49, ako aj z 19. marca 2015, MEGA Brands International/ÚHVT, C-182/14 P, EU:C:2015:187, bod 47 a citovanú judikatúru).
- 32 Agriconsulting netvrdí, že výklad listu Komisie z 25. marca 2013 a záverečnej hodnotiacej správy Všeobecným súdom je poznačený nejakou vecnou chybou. Odvolateľka naopak uznáva, že Všeobecný súd v bode 56 napadnutého rozsudku správne zhrnul ich obsah. Spochybňuje skôr posúdenie obsahu týchto dokumentov Všeobecným súdom uvedené v bodoch 57 až 61 tohto rozsudku s ohľadom na kontext, do ktorého patria, vrátane ekonomickej a finančnej dôležitosti vedľajších úloh v príslušnom verejnom obstarávaní, a záver, ktorý z toho odvodil, že uvedené anomálie mohli negatívne poznamenať spoľahlivosť ponuky spoločnosti Agriconsulting ako celku.
- 33 V tomto rozsahu je preto druhý odvolací dôvod neprípustný.
- 34 Pokiaľ ide v druhom rade o tvrdenia spoločnosti Agriconsulting, podľa ktorých si Všeobecný súd nesplnil povinnosť odôvodnenia, treba uviesť, že otázka, či je odôvodnenie rozsudku Všeobecného súdu rozporuplné alebo nedostatočné, predstavuje právnu otázku, ktorej zodpovedania sa možno dovoľávať v rámci odvolania (pozri najmä rozsudok zo 16. júla 2009, Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Komisia, C-385/07 P, EU:C:2009:456, bod 71 a citovanú judikatúru).
- 35 Agriconsulting tým, že tvrdí, že odôvodnenie napadnutého rozsudku je kontradiktórne, opäť žiada o nové posúdenie skutkových okolností prejednávanej veci. Konštatovanie uvedené v bode 57 napadnutého rozsudku, podľa ktorého „uvedené anomálie... sa osobitne týkali niektorých vedľajších úloh“ nie je samo osebe nezlučiteľné so záverom uvedeným v bode 62 tohto rozsudku, podľa ktorého „hodnotiaci výbor vykonal svoje preskúmanie vo vzťahu k základným prvkom ponuky a predmetnému plneniu“. Odvolateľka v skutočnosti spochybňuje skutkové posúdenia uvedené v bodoch 58 až 61 uvedeného rozsudku, na základe ktorých Všeobecný súd odvodil z tohto konštatovania tento záver.
- 36 Pokiaľ ide o odôvodnenie uvedené odvolateľkou, z úvah uvedených v bodoch 57 až 61 napadnutého rozsudku a pripomenutých v bode 29 tohto rozsudku vyplýva, že Všeobecný súd dostatočne odôvodnil záver uvedený v bode 62 napadnutého rozsudku, podľa ktorého hodnotiaci výbor konal v súlade s judikatúrou vyplývajúcou z rozsudku z 18. decembra 2014, Data Medical Service (C-568/13, EU:C:2014:2466).
- 37 Z toho vyplýva, že druhý odvolací dôvod odvolateľky treba zamietnuť v celom rozsahu, a to ako sčasti neprípustný a sčasti nedôvodný.

O treťom odvolacom dôvode

Argumentácia účastníkov konania

- 38 Agriconsulting v prvej časti svojho tretieho odvolacieho dôvodu tvrdí, že Všeobecný súd v bodoch 64 až 69 napadnutého rozsudku skreslil jej žalobu. Hoci namietala svojvoľný, iracionálny, subjektívny a neurčitý charakter referenčných cien a nákladov, ktoré hodnotiaci výbor použil na posúdenie

neobvykle nízkej ceny jej ponuky (ďalej len „referenčné ekonomické parametre“), Všeobecný súd sa nevyjadril k ich dôvodnosti. Uspokojil sa s tým, že v bode 66 napadnutého rozsudku rozhodol, že odvolateľka nepreukázala serióznosť svojej ponuky.

- 39 V tejto súvislosti odvolateľka tiež Všeobecnému súdu vytýka, že sa nezaoberal dôkazmi, ktoré predložila na preukázanie, že uvedené ekonomické parametre neboli spoľahlivé. Konkrétnejšie Všeobecný súd nevzal do úvahy jednu simuláciu, z ktorej vyplývalo, že ak by sa na hlavné úlohy uplatnili rovnaké ekonomické parametre, rozpočet stanovený v súťažných podkladoch pre tieto úlohy by bol nedostatočný.
- 40 Okrem toho Agriconsulting zastáva názor, že Všeobecný súd jej nemôže, tak ako to robí v bode 66 napadnutého rozsudku, vytýkať skutočnosť, že vo svojej pôvodnej ponuke neuviedla informácie, ktoré by dokazovali zľavy, ktoré jej boli poskytnuté, pretože žiadne pravidlo postupov verejného obstarávania jej túto povinnosť neukladalo. Všeobecný súd jej nemohol vytýkať ani skutočnosť, že neposkytla tieto informácie vo svojom liste z 29. novembra 2012, ktorým odpovedala na žiadosť Komisie o informácie. Uvedené informácie totiž neboli súčasťou informácií, ktoré táto inštitúcia požadovala vo svojom liste z 22. novembra 2012. Napokon Všeobecný súd nemôže odvolateľke vytýkať, že následne neoznámila dohody o spolupráci s odborníkmi, pretože Komisia jej nepovolila tak urobiť.
- 41 V druhej časti tretieho odvolacieho dôvodu odvolateľka uvádza, že Všeobecný súd sa v bodoch 73 až 76 napadnutého rozsudku dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že Komisia neporušila zásadu kontradiktórnosti tým, že odmietla, aby odvolateľka predložila tieto dodatočné informácie.
- 42 V tejto súvislosti z ustálenej judikatúry vyplýva, že verejný obstarávateľ je povinný požiadať uchádzača o spresnenia, ktoré sú spôsobilé odôvodniť serióznosť jeho ponuky v rámci kontradiktórneho konania. V prejednávanej veci, keďže žiadosť hodnotiaceho výboru nebola formulovaná v tom zmysle, že sa týka platnosti cien ponúknutých v ponuke spoločnosti Agriconsulting, ale metódy výpočtu týchto cien, odvolateľka mala predložiť informácie týkajúce sa len číselných dôkazov. Na účely vyvrátenia akejkoľvek pochybnosti o opodstatnenosti predmetných čísel mala teda mať možnosť predložiť dodatočné informácie. V tejto súvislosti judikatúra neobmedzuje právo uchádzača predložiť pripomienky len na jediné vyjadrenie. Naopak, zásada kontradiktórnosti v tomto kontexte predpokladá, že uchádzač môže po predložení prvých pripomienok predložiť v primeranej miere dodatočné spresnenia.
- 43 Nakoniec v tretej časti sa Agriconsulting domnieva, že Všeobecný súd sa viackrát dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bodoch 81 až 85 napadnutého rozsudku dospel k záveru, že nedošlo k porušeniu zásady rovnosti zaobchádzania. V prvom rade Všeobecný súd nesprávne rozhodol, že len cena ponuky spoločnosti Agriconsulting stačila na preukázanie, že ide o ponuku s neobvykle nízkou cenou. Ďalej nezohľadnil skutočnosť, že s ohľadom na referenčné ekonomické parametre šlo aj v prípade ponuky VLM o ponuku s neobvykle nízkou cenou. Všeobecný súd mal nepochybne dospieť k záveru, že Agriconsulting a VLM boli, pokiaľ ide o ich ponuky, v rovnakej situácii. Tieto ponuky sa jednak týkali rovnakého trhu a jednak bola spochybnená ich spoľahlivosť – čo sa týka prvej ponuky, verejným obstarávateľom, a čo sa týka druhej ponuky, spoločnosťou Agriconsulting.
- 44 Okrem toho Všeobecný súd vhodným spôsobom nepreskúmal a nevyhodnotil dôkazy predložené odvolateľkou na podporu jej výhrad. Konkrétnejšie, keď v bode 84 napadnutého rozsudku konštatoval, že simulácia predložená odvolateľkou spomenutá v bode 39 tohto rozsudku nie je relevantná, Všeobecný súd ignoroval dôkaz, ktorý mal konkrétne preukázať, že ponuka VLM mala tiež neobvykle nízku cenu a že táto spoločnosť bola v tomto ohľade v porovnateľnej situácii ako odvolateľka.
- 45 Komisia sa domnieva, že tretí odvolací dôvod nie je dôvodný.

Posúdenie Súdnym dvorom

- 46 Na účely preskúmania tretieho odvolacieho dôvodu treba zmeniť poradie jeho jednotlivých častí.
- 47 Pokiaľ ide najskôr o tretiu časť uvedeného dôvodu, týkajúcu sa údajného porušenia zásady rovnosti zaobchádzania, je potrebné pripomenúť, že táto zásada znamená, že všetci uchádzači majú mať rovnaké príležitosti pri formulovaní znenia svojich ponúk, a preto vyžaduje, aby tieto ponuky podliehali rovnakým podmienkam pre všetkých uchádzačov (uznesenie z 10. novembra 2016, Spinosa Costruzioni Generali a Melfi, C-162/16, neuvverejnené, EU:C:2016:870, bod 23, ako aj citovaná judikatúra).
- 48 Všeobecný súd v prejednávanej veci v bodoch 82 a 83 napadnutého rozsudku uviedol, že ponuka VLM, vypočítaná na základe vzorca stanoveného v súťažných podkladoch, bola o niečo nižšia ako horná hranica rozpočtu stanovená v uvedených súťažných podkladoch na plnenie zmluvy, a skoro o jeden milión eur vyššia ako finančná ponuka spoločnosti Agriconsulting. Odvodil z toho, že Agriconsulting a VLM neboli v rovnakej situácii, a v dôsledku toho sa mohla Komisia bez toho, aby porušila zásadu rovnosti zaobchádzania, rozhodnúť overiť neobvykle nízku cenu ponuky odvolateľky, pričom rovnaké zaobchádzanie nemusela uplatniť na ponuku VLM.
- 49 Je potrebné uviesť, že rozdielne zaobchádzanie s ponukou spoločností Agriconsulting a VLM je neoddeliteľne spojené s otázkou určenia ponúk s neobvykle nízkou cenou a postupom, ktorý je im vyhradený. Na účely posúdenia dôvodov uvedených Všeobecným súdom v bode 82 a 83 napadnutého rozsudku je preto potrebné zaoberať sa povinnosťami, ktoré má verejný obstarávateľ v tejto oblasti.
- 50 V tejto súvislosti článok 139 ods. 1 nariadenia č. 2342/2002 stanovuje, že ak sa cenové ponuky predanú zmluvu javia neobvykle nízke, verejný obstarávateľ si ešte pred zamietnutím takýchto ponúk na základe uvedeného dôvodu písomne vyžiada podrobné údaje o základných prvkoch ponúk, ktoré považuje za dôležité, a tieto základné prvky si preverí po vypočítaní zúčastnených strán, berúc do úvahy vysvetlenia, ktoré boli poskytnuté.
- 51 Z tohto ustanovenia teda verejnému obstarávateľovi plyní povinnosť po prvé identifikovať podozrivé ponuky, po druhé umožniť uchádzačom preukázať ich serióznosť, pričom obstarávateľ môže od nich požadovať spresnenia, ktoré považuje za dôležité, po tretie posúdiť relevantnosť vysvetlení poskytnutých dotknutými osobami a po štvrté prijať rozhodnutie o prijatí alebo zamietnutí uvedených ponúk (pozri analogicky rozsudok z 27. novembra 2001, Lombardini a Mantovani, C-285/99 a C-286/99, EU:C:2001:640, bod 55).
- 52 Len v prípade, že spoľahlivosť ponuky je *a priori* pochybná, prináležia verejnému obstarávateľovi povinnosti vyplývajúce z uvedeného ustanovenia, vrátane povinnosti detailne overiť serióznosť ponúkaných cien za pomoci referenčných ekonomických parametrov.
- 53 Keďže v prejednávanej veci hodnotiaci výbor na prvý pohľad identifikoval ponuku odvolateľky ako ponuku s neobvykle nízkou cenou a dospel k záveru, že ponuka VLM nevykazovala abnormality, mohol bez toho, aby porušil zásadu rovnosti zaobchádzania medzi uchádzačmi, začať kontradiktórne konanie stanovené v článku 139 ods. 1 nariadenia č. 2342/2002 vo vzťahu k odvolateľke a detailne overiť jej ceny za pomoci referenčných ekonomických parametrov, pričom rovnaké zaobchádzanie nemusel uplatniť na VLM. Všeobecný súd teda v bodoch 82 a 83 napadnutého rozsudku správne rozhodol, že tieto dva podniky neboli, pokiaľ ide o ich ponuky, v rovnakej situácii.
- 54 Tento záver nespochybňuje tvrdenie spoločnosti Agriconsulting, podľa ktorého samotná cena ponuky neumožňuje dospieť k záveru, že ide o ponuku s neobvykle nízkou cenou.

- 55 V tejto súvislosti, keďže v článku 139 ods. 1 alebo článku 146 ods. 4 nariadenia č. 2342/2002 neexistuje definícia pojmu „ponuka s neobvykle nízkou cenou“ alebo pravidiel, ktoré by umožňovali identifikovať takúto ponuku, verejný obstarávateľ musí určiť metódu, ktorú použije na identifikovanie ponúk s neobvykle nízkou cenou (pozri analogicky rozsudok z 18. decembra 2014, Data Medical Service, C-568/13, EU:C:2014:2466, bod 49 a citovanú judikatúru) pod podmienkou, že táto metóda je objektívna a nediskriminačná (pozri analogicky rozsudok z 27. novembra 2001, Lombardini a Mantovani, C-285/99 a C-286/99, EU:C:2001:640, body 68 a 69).
- 56 Ako Všeobecný súd uviedol v bodoch 81 a 82 napadnutého rozsudku, v prejednávanej veci hodnotiaci výbor identifikoval neobvykle nízku cenu ponuky spoločnosti Agriconsulting tak, že porovnal jej výšku s maximálnou výškou rozpočtu stanovenou v súťažných podkladoch v sume 2 500 000 eur. Zatiaľ čo ponuka VLM bola mierne nižšia než tento rozpočet, ponuka spoločnosti Agriconsulting bola od neho nižšia skoro o jeden milión eur.
- 57 Na rozdiel od toho, čo tvrdí odvolateľka, v súlade s judikatúrou pripomenutou v bode 55 tohto rozsudku verejnemu obstarávateľovi nič nebráni v tom, aby porovnal ponuky s predbežným rozpočtom uvedeným v súťažných podkladoch a identifikoval jednu z nich ako na prvý pohľad neobvykle nízku, ak je výška tejto ponuky podstatne nižšia ako predbežný rozpočet. Odvolateľka najmä nepreukázala, z akého dôvodu je takáto prax neobjektívna alebo diskriminačná.
- 58 Napokon, pokiaľ ide o tvrdenia spoločnosti Agriconsulting, podľa ktorých Všeobecný súd mal rozhodnúť, že VLM sa v skutočnosti nachádzala v rovnakej situácii ako ona, treba v prvom rade uviesť, že samotná okolnosť, že odvolateľka spochybňuje spoľahlivosť ponuky VLM, neumožňuje dospieť k záveru, že ide o porovnateľné situácie. Vzhľadom na úvahy uvedené v bodoch 52 a 53 tohto rozsudku je ešte potrebné, aby Agriconsulting uviedla dôvody, prečo mal verejný obstarávateľ na prvý pohľad pochybovať o spoľahlivosti ponuky VLM.
- 59 V druhom rade treba uviesť, že Všeobecný súd správne v bode 84 napadnutého rozsudku konštatoval, že simulácia predložená odvolateľkou nie je v tejto súvislosti relevantná. Táto simulácia, ktorá spočívala v detailnom overení cien ponúkaných v ponuke VLM za pomoci referenčných ekonomických parametrov nepreukazuje, z akého dôvodu by mal verejný obstarávateľ vopred pochybovať o serióznosti tejto ponuky napriek tomu, že jej výška bola veľmi podobná ako predbežný rozpočet stanovený v súťažných podkladoch.
- 60 Z toho vyplýva, že tretia časť tretieho odvolacieho dôvodu je nedôvodná.
- 61 Ďalej, pokiaľ ide o druhú časť tohto odvolacieho dôvodu týkajúcu sa údajného porušenia zásady kontradiktórnosti, treba pripomenúť, že Všeobecný súd po tom, ako v bode 71 napadnutého rozsudku vymenoval povinnosti vyplývajúce z článku 139 ods. 1 nariadenia č. 2342/2002, ktorého znenie bolo pripomenuté v bode 50 tohto rozsudku, v bodoch 72 až 76 napadnutého rozsudku rozhodol, že kontradiktórne konanie stanovené v tomto ustanovení bolo v prejednávanom prípade dodržané a že odvolateľka mala možnosť odôvodniť svoje náklady a ceny, ktoré boli považované za neobvykle nízke.
- 62 Agriconsulting však v podstate uvádza, že verejný obstarávateľ splní podmienky vyplývajúce z uvedeného článku 139 ods. 1 len ak, nad rámec formálneho dodržania štádií kontradiktórneho konania stanoveného v tomto ustanovení, predmetný uchádzač skutočne môže odôvodniť svoje náklady a ceny. V prejednávanej veci by to znamenalo, že odvolateľka mohla poskytnúť dodatočné informácie k informáciám uvedeným v jej odpovedi z 29. novembra 2012, keďže znenie listu Komisie z 22. novembra 2012 jej neumožnilo správne posúdiť informácie požadované touto inštitúciou.

- 63 V tejto súvislosti stačí uviesť, že toto tvrdenie spočíva na nesprávnom skutkovom základe, ktorý Všeobecný súd zamietol. Všeobecný súd totiž vyhodnotil obsah listu Komisie z 22. novembra 2012 v bode 77 napadnutého rozsudku v tom zmysle, že táto inštitúcia sa opýtala odvolateľky nielen na metódu výpočtu cien uvedených v jej ponuke, ale na všetky prvky podieľajúce sa na vytvorení týchto cien.
- 64 Keďže Súdny dvor nemôže v rámci odvolania, s vylúčením prípadov skreslenia, zmeniť posúdenie skutkového stavu vykonané Všeobecným súdom, druhá časť tretieho odvolacieho dôvodu je neprípustná.
- 65 Pokiaľ ide nakoniec o prvú časť tohto odvolacieho dôvodu týkajúcu sa údajného skreslenia žaloby spoločnosti Agriconsulting Všeobecným súdom, zdá sa, že odvolateľka v bode 68 svojej žaloby tvrdila, že cenová jednotka použitá na určenie nákladov na expertov bola subjektívna a nezohľadňovala skutočnosť, že odvolateľka mohla dojednať s expertmi nižšie sadzby, ani jej organizačné a obchodné schopnosti.
- 66 V tejto súvislosti Všeobecný súd v bodoch 66 a 67 napadnutého rozsudku uviedol, že tvrdenia odvolateľky, podľa ktorých mohla dojednať s expertmi nižšie sadzby, než boli predpokladané v referenčných ekonomických parametroch, nie sú podložené.
- 67 Okrem toho Všeobecný súd v bode 68 tohto rozsudku rozhodol, že Agriconsulting nepotvrdila pomocou číselných dôkazov svoje tvrdenie, podľa ktorého bola cenová jednotka použitá na výpočet nákladov na expertov subjektívnym parametrom. Okrem toho uviedol, že skutočnosť, že Agriconsulting uvádza dojednávania sadzieb s expertmi rovnakej kategórie ako pre hlavné úlohy, podporuje záver, že tieto náklady boli nižšie ako bežná norma, pričom v tomto smere neboli poskytnuté žiadne presné odôvodnenia.
- 68 Je potrebné konštatovať, že Všeobecný súd nepodcenil tvrdenie odvolateľky a dostatočne naň odpovedal. V tejto súvislosti sa totiž Všeobecný súd mohol obmedziť na konštatovanie, že Agriconsulting neodôvodnila opodstatnenosť svojich tvrdení týkajúcich sa neprímeraného charakteru referenčných ekonomických parametrov a najnižších cien, ktoré sa jej podarilo dohodnúť. Odvolateľka okrem toho netvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď jej uložil takéto dôkazné bremeno. Odvolateľka teda nemôže tvrdiť, že skreslil jej žalobu.
- 69 Pokiaľ ide o tvrdenie, že Všeobecný súd ignoroval simuláciu, ktorú predložila s cieľom preukázať svojvoľný a nespoľahlivý charakter referenčných ekonomických parametrov, stačí pripomenúť, že odvolanie sa obmedzuje len na právne otázky. Všeobecný súd je teda výlučne príslušný na zistenie a posúdenie relevantného skutkového stavu, ako aj na posúdenie hodnoty, ktorú treba udeliť dôkazom, ktoré mu boli predložené, okrem prípadu ich skreslenia (uznesenie z 11. novembra 2003, Martinez/Parlament, C-488/01 P, EU:C:2003:608, bod 53 a citovaná judikatúra).
- 70 Odvolateľka však nepredložila dôkazy, ktoré by preukazovali takéto skreslenie. Navyše treba konštatovať, že Všeobecný súd vzal do úvahy spornú simuláciu, pretože táto simulácia bola viackrát v napadnutom rozsudku spomenutá, najmä v jeho bode 84. Skutočnosť, že Všeobecný súd sa o nej nezmienil v bodoch 63 až 69 tohto rozsudku len manifestuje, že ju v tomto kontexte nepovažoval za presvedčivú, pričom takéto posúdenie patrí, s vylúčením prípadov skreslenia, výhradne do jeho právomoci.
- 71 Napokon, pokiaľ ide o tvrdenie spoločnosti Agriconsulting uvedené v bode 40 tohto rozsudku, treba uviesť, že keďže Všeobecný súd v bodoch 72 až 76 napadnutého rozsudku konštatoval, že odvolateľka mala možnosť odôvodniť svoje náklady a svoje ceny, mohol jej oprávnenne vytýkať, že svoje tvrdenia nepodložila. Navyše, ak sa odvolateľka snaží týmto tvrdením spochybníť toto konštatovanie Všeobecného súdu, uvedené tvrdenie je neprípustné z dôvodov uvedených v bode 64 tohto rozsudku.

- 72 Z toho vyplýva, že prvá časť tretieho odvolacieho dôvodu je sčasti neprípustná a sčasti nedôvodná.
- 73 Tretí odvolací dôvod teda treba zamietnuť ako celok.
- 74 V súlade s článkom 139 ods. 1 nariadenia č. 2342/2002 je neobvykle nízka cena ponuky spoločnosti Agriconsulting dostatočným dôvodom na odôvodnenie zamietnutia tejto ponuky z právneho hľadiska. Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že odvolateľke sa nepodarilo preukázať, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že v prejednávanej veci nedošlo k dostatočne závažnému porušeniu práva Únie v súvislosti s posúdením neobvykle nízkej ceny jej ponuky Komisiou.
- 75 V dôsledku toho netreba posúdiť, či je ďalší dôvod na zamietnutie ponuky spoločnosti Agriconsulting, teda známka, ktorá jej bola pridelená v súvislosti s kritériom hodnotenia ponúk č. 3, dôvodný alebo nie.
- 76 Všeobecný súd okrem toho v bode 105 napadnutého rozsudku z rovnakých dôvodov, aké boli uvedené v predchádzajúcom bode tohto rozsudku, rozhodol, že medzi prípadnou nezrovnalosťou, ku ktorej došlo pri posudzovaní ponuky z hľadiska kritéria hodnotenia ponúk č. 3, a ušlým ziskom zodpovedajúcim strate zákazky uvedeným odvolateľkou, nebola určená príčinná súvislosť. Hoci odvolateľka v bode 65 svojho odvolania uvádza úvahy Všeobecného súdu týkajúce sa príčinnej súvislosti, nezdá sa, že by ich spochybňovala a v každom prípade nevznáša v tomto smere žiadnu výhradu.
- 77 Vzhľadom na kumulatívnu povahu podmienok, ktorým podlieha vznik mimozmluvnej zodpovednosti Únie podľa článku 340 druhého pododseku ZFEÚ, úvahy, ktoré sú uvedené v bodoch 74 až 76 tohto rozsudku, sú dostatočné na zamietnutie odvolania spoločnosti Agriconsulting bez toho, aby bolo potrebné vysloviť sa k štvrtému odvolaciemu dôvodu týkajúcemu sa preskúmania ujmy v podobe ušlého zisku, ktorú odvolateľka údajne utrpela z dôvodu zamietnutia jej ponuky (pozri analogicky rozsudky z 19. apríla 2007, Holcim (Deutschland)/Komisia, C-282/05 P, EU:C:2007:226, bod 57, a zo 14. októbra 2014, Giordano/Komisnia, C-611/12 P, EU:C:2014:2282, bod 54).

O trovách

- 78 Podľa článku 184 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, ak odvolanie nie je dôvodné, Súdny dvor rozhodne o trovách konania.
- 79 Podľa článku 138 ods. 1 tohto rokovacieho poriadku uplatniteľného na konanie o odvolaní na základe článku 184 ods. 1 toho istého rokovacieho poriadku Súdny dvor uloží účastníkovi konania, ktorý vo veci nemal úspech, povinnosť nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazat' spoločnosť Agriconsulting na náhradu trov konania a uvedená spoločnosť nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazat' ju na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol a vyhlásil:

1. Odvolanie sa zamieta.

2. Agriconsulting Europe SA je povinná nahradiť trovy konania.

Podpisy